

Diplomit88
592.528

Rahvusvaheline
ja
sisemaa õigus.

Kaasik, Nikolai

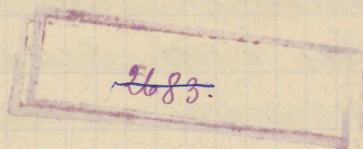
Tjargu dipl töö
jur.

5 Nov. 1923.

N^o 560

TARTU

AE



Rahvusvaheline ja sisetama õigus. D/392528

Isikute tegevuse normeerimine ja koordineerimine loob seltskonnas teatava korra ühiskondlike ehk sotsiaalse normide abil. Need normid tekivad ühiskonnas, isikute vahelkordade reguleerimiseks ning nende siht on seltskondlike ehk kindlustamine ja arendamine. Sotsiaalsed normid moodustavad formaalsel moel ühiskondlikes elus, kuuva materjalne moment, selle elu sise moodustub neist sihtidest, neist püüetest, mis inimkond elus omale ülesandeks seadnud on. See formaalne moment, mille all tuleb mõista sotsiaalsed normid, on tähtis elus kui inimkonna tegevuse vorm. Üheskoos moraalsega, mis ka sotsiaalsete normide hulka kuulub, moodustab õigus viimaste tähtsana ja laialtlevitavaks osaks. Moraalsete normide suundmääring peab nimetatama nende ühenälgusust, nende imperatiivset iseloomu, kuuva õigus sellerastu nähekälguse normi on ja nimelt, nagu seda esimesena teonitas Petruschitzky, imperatiiv-attributiivne norm. Õiguslikes normis igale õigustusele vastandub vastas kohustus. Ühelt poolt annab õigustus õiguse nõuda, kuid teiselt poolt, vastandub kohustuse tõttu tõmbab ta nõudmiselt teatavad piirid, võrvaldades sugu egoistlike instinktid ja viimase diotipliniseerimatus. Need kohustusega määratud piirid on sanktsioneeritud sundliku õiguse täitmisega, mis tegelikult põhineb rahatahtlikul allapaemutamisel õiguslike normide nõuetele. Sellepärast on normaalse õiguse täitmine - rahatahtlik, kuid vastasel juhtumisel on loomulik ka sundimine, mille teostamine on võimalik sellepärast, et alati on olemas tugev grupp isikuid igas ühiskonnas, olgu

2
inimetele, olgu viiride hulgas, mis seole sundimist
tegelikult teostada suudavad. Seega on sumitait-
mine distsiplineerib isikuid ning selle tõttu ajajooksul
kõrvaldab neid inimetele, neid ühenduste arv, mis raba-
lastlikult paenutavad end õiguslikele normide
nõudmistele alla. Siin peab veel tähelepanu, et
nii mitmeski õiguslikes normis on sundimine aja-
jooksul pehmenenud ja kohati täiesti kadunud.
Ühildalt kokkuvõttes võib ütelda järgmist: õigus on
imperatiiv-attritutiivne sotsiaalne norm, mis määrab
ära isikute, füüsiliste ehk juriidiliste, õigused ja kohus-
tused ning selle normi täitmise põhineb raba-
lastlikul allapaenutamisel tema nõudmistele.

Õiguslike normide on õige mitmekesisus. Praeguse
õigusteasutus klassifitseerib neid kahte ossa, tugenedes
neude suhete peale, mis on õigusele tähtsuse ja tegu-
võimsama ühiskondlike organisatsiooniga - riigiga.
Need kaks osa on avalik ja era-õigused. Era õigus-
listeks nimetatakse kõiki neid raba-
kordi, mis pooltuna
esinevad füüsilised ehk juriidilised erainimised ning
kus puudub riik ehk esineb neis, kui majandusliste
huvide kandja, kui füskus. Avalik-õiguslike on
aga need, kus mõlemalt ehk vähemalt ühelt poolt
esineb riik, kui sundvõimu kandja, kui suveräänse
võimu esitaja. Täpselt poolt on aga seegi klassifi-
katsioon liiga laialdane ja teaduslikult on eral-
datud õiguse mitmesugused alad mõlemis osas.
Eraõiguslike normide moodustavad enesest raba-
se massi tsiviil-õigused, millest põhimõtted fikseeritakse
tsiviil- ja raba-õigustes, kuna avalik-õi-
guslike normide kogu koonnis laialdane ja mitme-
kesine on. Neude koonnivad sarnased sise-
ma õigused, kui riigi-õigus, siis administratiiv, finants-,
kriminaal- ja protsessuaalne õigused. Ühelt poolt ja
nel üks suur ala välisriiklike õigust, nimelt raba-
meheline õigus. See liigitamine on puht teadus-
lik, tema eesmärk on võimaldada kergemat ja süste-
maatilisemat õudmaõppimist, kuna üldiline tutv-
neune laialduse ja mitmekesisuse tõttu võimatu
oleks. Selle jaotuse aluseks on raba-õiguse
sise, mõnel korral on kogu ühe meeskord.

Kuid sarnane jaotus ei tähenda veel sugugi seda, et üks õigus teistsugune on kui teine. Kõiki neid ühendab õiguse mõiste, kõikiel on aluses see imperatiiv-attributiivne norm, mis õigust kui misugust iseloomustab. Peale selle on kõikiel õigustel ühised allikad, nagu norme, seadus j.n.e. Kõikides normides nagu, kus seadus õiguse allikana ei eksisteeri on rahvusvaheline õigus, kus seaduse aset osalt täidab konvulepti ehk leping. Leping, kui õiguse haldik on suundunud ka teistes õigustes, nagu tsiviil-õiguses, kus tema aga kõrvõimne seaduse kõrval oma jõe kaotab. Kuid sellepeale vaatamata, et õigus oma normide kompleksist teinek on, peab tunnustama, et tema üksimad hõlmad, ühendatult eneses oma alustega, ka omikette üksusi moodustavad ja omakorral euda vahel ühenduses on. Püti suur ja kaugale ulatav vahel on vahel suure hulga, vahel tähtsavalik-õiguse vahel vahel, nimelt sise- ja rahvusvahelise õiguse vahel. See vahel tekib sellat, et need kaks õiguslikke normide kompleksi reguleerivad vahel riigi elu vahel — tema sise- ja välis elu, tema sise- ja välispoliitikat.

Rahvusvaheline õigus sisaldab eneses neid imperatiiv-attributiivseid norme, mis määravad ära riikide õigused ja kohustused. Need normid on määravad riikide vahelises läbikõimises, on määravad rahvusvahelises ühiskonnas. See riikide mõiste ei ole ajalooliselt vana. Ei ole kaugel meist see aeg, kus ära riik täiesti enaette elu elas, oma naabritega alaliselt sõjajalal olles, misugune elukorra juures rahvusvahelise ühiskonna tekkimise võimata oli. Kuid riigi mõiste sisaldab eneses nägaspool tema piire minevaid funktsioone, ta ei ole sugugi täiuseni jõudnud seltskondlike ehk sotsiaalse üksus, kus suudab eneses rahuldada kõiki neid mitmekülgseid ja kaugale välja tema piiridest ulatavaid nõudmisi, mis temale esitarvad kaotavud, selle keppäigu eest muetsenine on riigi, kui organisatsioon s. h. Just oma sihtide rätte saamiseks eligi riik sumitud läbikõimise astuna oma sugustega ja see ühine läbikõimine on müürid tarvilik, et praegu ei suuda.

suolale ühtegi riiki ettekujutada, kes täiesti isoleeri-
 tult oma ette elaks. Nüüd tsiviliseeritud on riik,
 seega loiemale paisuvad ta huvi ja pühed, seega
 tihedamad lähivõimist ettevat ta oma nõuete
 rahuldamiseks. Tänu selle lähivõimise ettevat ja
 mõõduka vähenematu tagajärg oli riikide õiguste ja
 nõuete vastasidriku ettevatamine, misjuures
 peab tähelepanu, et riigi nõueteid riiki algeks
 ainult moraalselt, kuna juuridele isikliku
 omadise need nõueteid alles viimase ajal. Tähti-
 näimise tihedusega sõnuis riigis end mi
 paljude sidemetega ühte, et pea tervis iga riigi
 isikliku huvi kõrvale ka üldine, riikide riikide
 huvi. Riikide kogukond muutus eraloti ühesuses,
 reaalses tervises ja riikide vahusvahelise ühis-
 konna kontseptsioon. Nüüguuse kontseptsiooni et-
 tagajärg oli see, et riikidel ei ole mitte ainult õigused
 ja nõueteid ühes teise vastu, vaid on ka õigused
 ja nõueteid nende ja selle vahusvahelise ühis-
 konna vahel. Ühisühelise põhimõtte väljendusema
 tervis 1919 aastal Rahvaste Liit, kes oma põhikirjas
 tegi veel ühe suure sammu ette, sest Liidus on
 head võimalused suuolida riiki mitte ainult respek-
 teerima vahusvahelise ühis-konna nõueteid, vaid
 ettevat suuolida neid paenutama oma huvidega
 üldise huvi alla, ning isegi selle ühis-konna kasu-
 töötama. Viimase ajal on, isiklikis majandusli-
 sel alal riigis teinud teisele kaunis tihedale
 tihedus ja mõned poolt / Tähtselt minniti Tittori
 poolt 1919 aastal Rahvaste Liidus / on saanud ette-
 panekuid tehtud esimese järgu tihedusest in-
 ter-natsionaliseerida. See küsimus on mi laiala-
 tusline ja pealegi kompleksne, et tihedus nar-
 ralt suudab praegu tähtselt, kuid isiklikis
 näitab ta, mi tihedale reostöötamisele on
 jõudnud ühis-konna ja mi tihedat alusel
 seega vahusvahelise õigus, baseerudes selle
 ühis-konna huvidele, reguleerides neid normi, mis
 moodustavad mainitud ühis-konna formaalsed
 külge, seega reosta, milles keel ja areneb praeg-
 use ilma kultuurne elu.

Rahvusvaheline õigus on rogu mõiste, mis määrab riikide vastastikusel õigused ja kohustused nende omavahelises läbirääkimises, selles ümbruskonnas, milles väljendub riikliku väliselu. Need normatiivsed õigused ja kohustused on oma iseloomu poolest väga mitmekesised, vastavalt nende suhtele, mis neis väljenduvad. Tearavis tähtsast osa etendavad aga n. n. põhiõigused, su tähendab need õigused ja ühtlasi ka kohustused, mis iseloomustavad riigi eluaselu farti, mis on selle farti moodustavad asad. Ilma põhiõigusteta ei või eksisteerida riik, kui rippumatu suveräänne üksus, kuma teised õigused ja kohustused, mis rajatud lepingutele ja konventidele on teostatud, secundäarsed ja nende puudumine ei ota riigi, kui orgaanilise eluaselu. Tähtsustata on ka need oma suu jurisdiktsiooni tähtsus, kuid nende mõjuvus rahvusvahelise ja riiklase elu peale on märgatavalt väiksem.

Riik, kui ralistev organism on esialgu tekkinud kui farti. Tema õiguste tekkimistunde ei leidnud eke maad; ühisruual puudus arusaamine nende eluaselut üleüldse ja nende teovõimust eriti. Riigil olid tema põhiõigused tekkimise siluapilgust eaduse, kuid nende mõistmine oli teistsugune eke puudus üldse. Kuid nagu eelpool juba mainitud oli, tekkis see arusaamine, ajajooksul muutus ta laialiruumas, süstemaatilisemas vastavalt ühiskonna kultuursele arenemisele. Praegu on riiklike põhiõiguste mõiste täielikult läbitõõnud ja nii teaduslikes, kui ka poliitilistes organisatsioonides süntetise neid süstematiseerida, ühist alust leide leuastat piinest võiks nimetada kaarti „rahvaste õiguste ja kohustuste deklaratatsioon“, mis etuuerika Rahvusvahelise õiguse Instituudi poolt fikseeritud 6 jaanuaril 1916 a, teine 11 novembrist 1919a. - Rahvusvahelise õigusteasuse Ühisoni poolt. Peale nende teaduslikult läbitõõtatud dootriimide omuavad hulga materjali Rahvaste Liidu põhikiri, siis ühisriikide 1919-1920 aasta konverentside otsused ja osalt ka läinud aastasteis rahukonverentsid ja rahulepingud.

Riigi põhiõiguste fikseerimises ei ole rahvusvahelise õiguse teoretikereid ühisele arvamisele jõudnud ja ei ole siamaani kindlale klassifikatsioonile alust pannud.

See nähtus on tekkimise sellist, et riikide põhiõigused ei ole oma areenimise kõrgus lõpule jõudnud, neid muutuvad ja kasvavad edasi, isikliku aja praegusel rahvusvahelise õiguse kõrge areenimise ajal, mis suurendab päevakorras tulevad rahvusvaheliste õiguste revisiooni-
mised ja uuendustest peale rapustavad ilma sõda ja laralt lagunemata revolutsioonilist liikumist. Nõ-
med õpetlased tärvitavad põhiõiguste kindlaksmäära-
misel enunceratsiooni printsiipi; teised rõtavad alu-
sels ühe põhiõiguse ja tema mõistet, loogilise areu-
damise teel fikseerivad teisi. Laruaselt näustusest riigi
põhiõigusi Pillet / Les droits fondamentaux des États
et la solution des conflits, qu'ils font naître, ne
autres vöttat „le droit au respect mutuel de souverai-
neté.“ Fauchille / Bouffier. tunnustab põhiõigused ainult
eksistentsimise, elemasolu õiguse. Sellest eksistentsimise
õigusest tärvivad tärvitavateks korrelatiivideks, õiguse
eud kaitsmise ja vabaduse õiguse droit de conservation
et de liberté. Esimesest tärvivad suurendavad rõtavad
õigused areenimise järele, kuna teisest tärvivad
õiguse sävraniteksi ja rippumatuks jääle. Nüüd nä-
hust tärvivad jälle tärvitavad põhiõigused, esimesest, õiguse
vabaleemise, seadusandluse ja rõtümäistuse üle, kuna
teisest õiguse ühetahuse, vastastiku respecti, esituse, lep-
guroime ja vaba kaubanduse peale. Nii oleks see nõu-
võetult riikide põhiõiguste skeem.

Suur osa publitsistide, kõneldes nende põhiõi-
guste üle, tunnustab need absoluutseteks. See tähen-
daks seda, et iga suveräänne riik, tugenedes oma
põhiõigustele, võiks teha, mis ta just peaks arvab,
ilma mingisuguse kitsenduse, ilma et peaks silmas
teise riigi põhiõigusi. Seda aga tegelikult ei ole.
Riigid suurevahelises lähikäimises tunnustavad oma õiguste
kõrval ka nõustusi, tunnustavad, et nad seotud õi-
gusega, kui rahvusvahelise nõuuga, nõuuga, mis ühel
ajal annab riigile võimaluse tegutseda, oma nõu-
misi ülesseada, kuid teiselt poolt määrab ka-
piirid, millel te tegutseda võimalik, ilma et ta
rõksus üle anarhilise seisundisse, mis tee-
rib iga ülesastumise tagajärjel. Iga riigi põhiõiguse
seal on piiratud teise riigi põhiõigustega ja nende

vastastikkune respecteerimine on ainult poolt põhi-
 õiguste üheks närv. Teisese on riiklike võimu tegu-
 toomine tema põhioiguste piirides veel üldiselt
 rahvusvahelise ühisraama huviga. Sellega seatakse
 põhioiguste vastastikkune respecteerimine ning ka
 rahvusvahelise ühisraama huvi need kaks piiri,
 mis on tõmmatud riikidele põhioiguste rah-
 nusvahelise õiguse normidega. Peale nende on veel
 muudugi olemas see riiklike faktorid, mis tasuta-
 rad riigivõimu absoluutselt tegutsemisest põhi-
 õiguste piirides. Lõpuks meil piis, mis on tõmma-
 tuse riiklikele tegutselise rahvusvahelise õigusega
 on aga riigis täiesti suveräänusel. Sinna a'la-
 ta suam rahvusvahelise õiguse oma normiga, seal
 võib avaldada ainult tema mõju suveräänse või-
 mu juurele.

Selles põhioiguste piiramine põhineb rahvus-
 vahelise õiguse nõu suveräänsele mõistega. Selle
 mõiste üle on palju vaieldud, on püütud teha
 arvu-määras, absoluutses teha, kuna aga teisel
 poolt täiesti ei ta. Mõlemad raated ei või siin õiguse
 alla. Riigi suveräänse võimu absoluutses tunnista-
 mine eitaks printsiipsiaalselt riigi eusekõitmisest õigu-
 sega. Suverääniteet aga tähendab riigi võimu mi-
 tutelevust, rippumatust ja ülimvõimsust, suverääniteet
 on riiklike võimu omadus, mis riiklike norme eraldata
 teiste organisatsioonide poolt ülessestatavatest normi-
 dest, kuid ei ei ta sugugi riigi eusekõitmisest õigusega.
 Kui sai aru suverääniteedist see tema laaja-Berlin-
 kes otsusele tunnistas riigile määras naturaali-
 ja kome õiguslikele normid. Tä ajalooliselt võttes
 ei ole üheski riik näinud oma suverääniteedi hõlma-
 mist tualle kohuslikele õiguslikele normide tun-
 nistamises. Ainult teoreetiliselt on suverääniteedi
 mõiste muudetud ratsionaalse teel absoluutses
 ning ühes sellega ka printsiipsiaalses õiguse
 antiteesis, mida ta aga tegelikult ei ole. Riik on
 oma eluavalolustes seotud õiguslikele normidega. Õigus
 on sotsiaalne norm; samuti on ka riik üks ühiselise
 organisatsioonidest ja õigus eo ipso kujuneb riiklikes nor-
 miks, mis kohuslik tema organisatsioonidele. Riigi võimu alluvus

õigusele ei loovuta sellepärast mingisuguseid tariistusi loogilisest raatendist. Need tariistused on tekitatud kunstlikult mitte õige arusaamise pärast, mis on täiendusest suveräniteet. Selle tõttu tekitab see niisugused raated nagu poleks rahvusvaheline õigus mõeldav siis, kui jäädakse vabaks suveräniteedi mõiste juure. Teiselt poolt eitavad mõned õpetlased (Duguit) riigi võimu siset suveräniteeti, kuna rahvusvahelises õiguses tunnustatakse ta tarvlikkust. Rahvusvahelise õiguse seisukohalt on suveräniteedi mõiste tõesti riigi teistsuguse riigi kui riigi õiguses. Riigi õiguse seisukohalt on suveräniteet üks, rahvusvahelise õiguse aga peab siia üksust jaotama, vastavalt ~~ta~~ riigi rahaduse õiguse järkudele, vastavalt riigi sise- ja välisele riigile osa, kujunemise aga sarnase jaotus ei ole sugugi suveräniteedi mõiste üksust. Va jääb üksus, teinekord edasi, kuna jaotus sarnase aga ainult sama rahvusgruppi rühmades.

Rahvusvahelise õiguse seisukohalt on need kaks suveräniteedi rühmades järgmised: siset suveräniteet sisevõim, ehk autonoomia ning suveräniteet väline ehk rippumatus. Ajalooselt kujunenud välisuveräniteet põhineb sarnaselt sisevõimel. Kuid et ükski neist omaste eksistentsia ei saa, on neil teine teine "conditio sine qua non". Siset suveräniteet tähendab inimlike asotsiaalsiooni rippumatu, tekitamatu ja ulimat võimist oma vabastatav isemääramis, valitsemise konstrueerimise vastavalt oma põhiolemusele ning ideedele ja oma seadusandluse riigis fikseerimise, ilma et mingisugune väline võim, peale õiguse, võiks neil küsimustes oma survet avaldada. Sarnane siset suveräniteedi konstrueerimine teeb riigist juriidilise isiku, teeb ta õigusvõimseks. Välisuveräniteet on aga riiklike organismitte võim vastavalt oma põhimõttele reguleerida oma suhtes teiste riikidega teie rahadusega, etades igasuguse välise suhte ning tunnustades ainult juriidilise normi määrust oma riigi. Ei ole ütelda, on rahvus-

vahelisel õigusel, kui misugusel, tegevust arhitekt välis-
 suveräniteedega, kuid see viimane eeldab tingimata
 sisesuveräniteedi olemasolu, nagu sellest juba mai-
 ntud. Sisesuveräniteedi tunnuseks on sise-
 ne autonoomia ja ta väljendus on isiku viigi
 piirides tema suhetes alamatega ning tema üles-
 anne on: sisepoliitika ja seadusandlus. Tema
 loomulikud võimuvahendid on seadusandlus, koh-
 tumõistamine ning ~~maaala~~ üle valitsuslike õigus.
 Mis aga puutub välissuveräniteeti, siis, nagu
 selgub juba eelnevalt, on tema tunnuseks
 tema isikliku ja täieliku tegevusala, milles iga
 riik väljendab oma vabadust teiste riikide
 suhtes. Teiste sõnadega on riippumatus - va-
 ladus suhte äärmääramises teiste riikidega,
 kui rahvusvahelise ühiskonna liigistega. Tegeli-
 kult on iga riik, kui õiguline subjekt, riipu-
 matu siis, kui tema ei tunnista ja ei allu
 ühelegi teisele võimule, ühelegi ühis-
 kondlike organisatsioonidele, mis võiks mis-
 gisugust survet avaldada tema tegevuse peale
 välispoliitiliste küsimuste. Muidugi ei saa ka
 siin välissuveräniteeti võtta absoluutselt, ei
 saa kunagi ütelda, et riigi võim on täiesti
 vaba oma tahtavaldustes. Viimastele on piir-
 id pandud ja need piirid, need kitsendused
 on väga mitmekesised. Nagu selgub tähepa-
 luse piiravad riiki tema välis tegevuses rah-
 vusvahelise õiguse normid. Need normidest poolt
 ülesseatakse õigused ja kohustused on arstap-
 teeritud riikide rahvusvahelises ühiskonnas
 astunud riikide poolt. Rahvusvahelise õiguse looja
 ei ole kunagi üksik riik ja ta ei saagi seda olla.
 Rahvusvahelise õiguse loojad on kõik kultuur-
 lises ühiskonnas olevad riigid ühiselt, tarvita-
 des sellena ehk vastastikkuse kokkuleppe teed ja
 hanes seega m. n. lepingulise õiguse ehk jälle
 korraldada, ühesuguste presidentide tarvitamine
 teed, moodustades sel viisil m. n. rahvus-õi-
 guse, millest muu seas tekkinud ka riikide põhioõigused.

Rahvusvaheline õigus püüab riigi tegevust vägas-
pool tema juriidilisi piire, seab oma normidega
riiklert ralisuveräniteeti; seab ilusse teatava
komplessi õigusi ja kohustusi, kuma, nagu sise-
suveräniteedi mõiste selgitamisel juures näha oli,
jättab riigile vabaduse talitada oma juriidil-
lises, territoriaalsetes piirides oma äranägemise
järel. Ühtlasi oli ka näha, et see vabadus ei
ole sugugi nii absoluutne, nagu ta näib ole-
vat. Rahvusvaheline õigus näeb muude põhiõig-
uste hulgas ka riigi õigust vabaduse peale,
teeb ta massivaks normiks. Juriidiline norm
on aga kahekülgne imperatiiv-attributeeriv norm,
mis ühelt poolt õigustab riigi vabad tege-
vust, kuid teiselt poolt püüab talda. Sellepär-
rast võib ütelda, et rahvusvaheline õigus pü-
rab riiklert ralisuveräniteeti. Viimase aga rät-
jendub riigi vabadus tegutsedes sisetamaal, mit-
lise tegutsedes formaalselt külge moodustab
sisetamaa õigus. Seega võib siis ütelda, et
rahvusvaheline õigus mõjub põhiõiguste tunnus-
tamise kaudu sisetamaa õiguse peale.

Rahvusvahelise ja sisetamaa õiguste vaher-
dade kindlaksmääramisel on võimalik kahe-
sugune kontseptsioon - monistiline ja dualist-
line. Monistiline kontseptsioon eeldab mõlemate
normide kogu ühist välisnormi, kusjuures siin on
võimalik jällegi kaheksugune konstrueerimine: 1)
riiklert õiguse primaat ja 2) rahvusvahelise õiguse pri-
maat. Teine, dualistiline kontseptsioon läheb vägas-
sarnasest seisukohast kus rahvusvahelise ja sise-
tamaa õigusi arvestakse, kui nende omapärase
iseloomuga õigusliku norme.

Monistiline kontseptsioon on väljendust leotanud
Inglis- ja Ameerika literatuuris ning praktiliselt
ka nende maade kätte praxises. Neudele oma-
ne kontseptsiooniline põhimõte on järgmine:
rahvusvahelise õigus on see natsionaal-õigus.
Ameerika Ühisriigide tunnustavad massvatus
oma konstitutsiooni ja föderaal-seaduste
kõrval, kui ülimalt seadust nende poolt väl-

mituid rahvusvahelisi lepinguid. Lõpuks konseptsiiooni
 juures pehmenevad paljudki rahvusvahelise õiguse
 isäraladused; näituses muutuvad õiguse subjek-
 tid ja allraad samasugusteks, kui common law'i
 teistes osades. Nii meenutab rahvusvahelise õiguse ratsio-
 naalsus, ehk ühe misuguse konseptsiiooni pealehoid-
 jal, sarsa õpetlaseel Gornil välisriikides õiguses.
 Teoreetiliselt su aga anglo-saxide õigused raated
 võte tähtsustatud. Põa needest õpetlastest stummi-
 tavad ise võimatust ehitada sarnasel siseriiklise
 õiguse primordi põhimõttel rahvusvahelise õiguse
 üldteooriat. Tähtset sarnaselt reu truceeride su-
 teinud muu sars ka üs võne Peterburi ülikooli
 professor Simson oma teos: „Очерки международного
 права, 1900.“ i. „Общая теория.“ Tähtsustati-
 lised õigust mõistab ta kui normide kogu, mis on rahvus-
 like riigile, tava organidele, alamatele ja võimude
 isikutele, kes selle riigi võimavaluses, misjuures need
 normid sisaldavad enes vajamaadest elemente.
 Sellest tuleb, et rahvusvahelise õiguse ei ole õigus „inter
 gentes“, vaid „in gentes.“ Õigused on jänd ainult riigis
 väljaspool teise piire, seal kuhu ei ulata ühegi
 riigi võim - ei ole seadust ülevõtta. Rahvusvahelise
 õiguse tekke ühegi riigi tahkest, sarnuti kui iga
 leine õigus. Sellepärast seisab suveräänne riik
 võigmal igasugused õigused, sest iga õigus, seal
 hulgas ka rahvusvaheline on mõeldav ainult riigi
 olemasole mispõhustamiseks. Riik võib iga ajal muu-
 ta oma rahvusvahelise õigust, misjuures, kirab
 Simson sotamataalt juure, ei raada oma jämske
 jula tekkimise kohustused. Tähta professori N.
 Gralar'i getseuioonis Simsoni teo kohta kirab
 aset sarnase mõistlise konseptsiiooni põhjalik
 arvustus. Gralar kirab, et riigi enda poolt ter-
 ristatud õigusi, kui teada ülevõtta sarnasena võib
 võtta on muudugi kohuslik, kuid kohuslik ka
 ainult selle riigile, aga mitte kellegile muule.
 Nõuui massraas tegemises ei jätku veel välisele-
 mendi olemasole ja tunnustamist & nõuui looja
 riigi poolt, vaid peab olema veel tingimata
 tunnustamine selle riigi poolt, kelle huvid on

puudutatud sarnase, välismaalise" elemendiga. Kui
arvesse võtta ainult ühe riigi lohet, siis on ju tege-
mist ainult riigi õigusega, sest rahvusvaheline
õiguslik norm nõuab tema tunnustamist vähemalt
kahe riigi poolt. Selle tõttu võib n.n. riiklike rahu-
suhelise õiguse" tunnustamine olla rahvus-
vahelise õiguse eritamisele. Sellepärast peab ka-
tunnustama, et see monistiline kontseptsioon,
kus siseriigi õigusele antakse primaat rahvus-
vahelise õiguse üle, ei ole võimalik, ei ole kooskõ-
las faktidega ja eitab rahvusvahelist õigust.

Teine monistlik kontseptsioon on võimalik
sarnaselt, et rahvusvahelisel õigusel oleks primaat
sise õiguse üle, ning riiklane oleks üks osa ainuvali-
teerast rahvusvahelisest õigusest. Sarnasi vaade ei
või aga ka õige olla. Riigi põhiõigust, mis tekkinud
kui fakt ja peale selle üldist tunnustamist laad-
itud, on aluseks üks põhiõigus, õigus riiklike sise-
suveräniteedi vabaduse peale. Selle õiguse põhjal
võib iga riik ise omale euda äranägemise järel
seadusi luua, teostades oma ülevandred mis piiri-
des, mis tuleb määratud rahvusvahelise õigusega.
Kuid see riiklane ei ole sugugi üsnilim õigus, mis
riigi üle valitseb. Riigi enesestõnnist õigusega ei
saa seaduda riigi alluvusega õigusele, mis sarnase
rahvusvahelise õiguse primaadi kontseptsioonis väl-
jendub. Ei ole sugugi tarvilik riiklike suveräniteedi
mõiste üle ehitada veel eraldi õiguse suveräniteedi
Mõnusele otsusele on jäendnud hollandi jurist Krossi.
Tema õpetuse järel iga riik on tingimata õiguse-
line võim, see tähendab tema juu allik on õigus.
Sellest üldisest põhimõttest ei ole vaba ka riiklike
võim. Riik ei kujuta enesest tunnustamata ja ise-
seisvat organisatsiooni, mis võiks autonoomselt ära-
määrata oma suhtes õigusega suespiiramuse
teel. Riiklane organisatsioon põhineb õigusele,
ning sellest tekibki riigi funktsioonide alluvus
õigusele. Riiklike õigused, rehtused ning autori-
teet on omased riigile ainult niivõrd, kui need
see tegeliku seadusi norma järel lubatud. Selle tõt-
tu printsiipiaalselt eitab võimu absoluutus.

ning riiklise suveräniteedi üle valitseb õigusi suveräniteet. Niiuguni raadi on tekkimisel riiklise suveräniteedi mõiste alandamise ja nõudmise tahtmist, kuma relativise suveräniteedi mõistele tugandades on parvuni konstruktioon täiesti ettearletu. Suveräniteet, nagu ulpsel tähendatuse oli, on riiklise võimu spetsiifiline omadus, missuguni omadus Feranovsky arvamus järel, ei või üleviidud saada õiguse peale. Õiguse suveräniteet on seega mitaasfonaalne sügugi mitte õiguse ja riigi vahelisele konstruktioon. Selle tõttu ei või ka riiklised võimu, mis avaldub & osalt ka seadusandluses, lugeda alluvaks emingisugusele õigusele, selle hulgas ka rahvusvahelisele. Teiselt poolt kui rahvusvahelise õiguse on primaat, siis peab olema ka teine õigus, mille üle see primaat mõrven on. Selle tõttu tuleb antseptiivsele siin dualistilist konseptiooni.

Qualistiline konseptioon põhineb järgmisel alusel: rahvusvahelise õiguse iseloom ja isen on teisituguni kui sisevõimu õiguse omad. Selle konseptiooni väljendaja on Triebel oma teos "Völkerrecht und Landesrecht." Mõlemate õiguste vahet selgitab ta kaks algusit peale. Rahvusvaheline õigus on sisevõimu ja seaduses on ta midagi muud, kui sisevõimu õigus. Neude õiguste vahet kirjab ta kaksit kaksit: 1) das Völkerrecht regelt andere Beziehungen als das staatliche, 2) on mõlemi õiguse allkand teisitugune. Sisevõimu õiguse all mõistab ta riiki õigust, mis ühe riigi õigustaktist (Rechtsvllle.) tekkib, kuma rahvusvahelise õiguse allkand on kokkuleppe ning komme; rahvusvaheline õigus tekkib riiklised õigusi ja kokkulepped. Neude vahet, seadest rahvusvahelise õigust ja sisevõimu õigust vaadeldes, jäuab Triebel otsusele, et need koordineeruvad õigused on, kuma õiguse primaat teigimata subordinaatsiooni tähendab. Riiklised poliitiliste ^{järele} õiguste on aga riik iseseisev ja vaba arvust valitsemises, seadusandluses ja kohtumõistmises, kuma teistis oma, kui suveränime isiku võimu avaldustes on ta piiratud teine suola poolt antseptiivne õigusega, on end mõistmas õigusega. Samuti ka sisesuveräniteedi väljendustes, milliste alla kuulu-

vabariik valitsusime, seadusandlus ja koostamõistmine, iga
 riigi eel nõutud rahvusvahelise õigusega, mis igale
 riigile kohustuse peale paneb valitsuse tegevuses,
 seadusandluse arendamises ja koostamõistmises üle
 õigusloolt tommatud piiride mitte üle astuda,
 ertsi aga oma seadusandluses vastavalt rahvusvahelise
 õiguse normidele oma õigusloolt süsteemi korral-
 daola. Siin nägenuoleb selgelt rahvusvahelise õiguse
 primaat siseõiguse üle ja samasena räägitakse ei
 sattu ta vastolle riigi suveräänitendi mõistega
 sest siis riigi suveräänne võim ei allu otseselt
 õigusele, vaid on eusekõrtnise teel tunnistanud
 rahvusvahelise õiguse ülilmõigusena mitte euola
 kohta, vaid nägenuolevate ja juba manstate
 seaduste ja muude õigusloolt normide kohta
 mis sise maal manstate on. Selle sisekohtani
 on inimkond arenenud ja areneb veelgi edasi.
 Oli aeg, kus otsustatud ülevaale sise maad õiguse
 näes oli, rahvusvahelise õiguse normid ehk ei eksis-
 teerinud sugugi, ehk oli nende manstate miinid
 väike, et need ülose arvessi ei vietuob. Aeg ajalt
 aga, rahvaste lähikäimise laienemisega ja kasv-
 misega, kõrenesid riikide vahelisi ühuvast ~~õiguse~~
 gneerivad normid, riikide moraalsed kohustused
 muutusid juriidilisteks, riigide looleid end sumi-
 tued olevad sise maad endol rahvusvahelise õigusega.
 Riigi isiklike, üksiku huvi kõrval tekkis rahvaste
 ühiskonna, inimkonna üldhuvi, mille es tumeus
 riiklike egoism. Selle nägenuoleja - imperialism -
 annab ickra kokku ja kokku maad patsifisurle,
 on tekkinud tuguvad üld-ühiskondlike organi-
 satsioonid administratiiv unisonise näol, on
 tekkinud suure tähtsusega poliitiline ühendus
 Rahvaste Liit, mille liigeteks võivad olla riigid
 kes tunnustavad rahvusvahelise õiguse man-
 rust, sellelelt Liit võib nõuda nende õigusloolt
 normide täitmist. Riiklike huvi jäävad ise-
 enesest mõista edasi, sest need võivad hävineda
 üksnes ühes riigiga, kuid nende kõrval on tekki-
 nud ja alalised kasvab üldühiskondlike huvi,
 mis laiaulatuslikum ja suurema tähtsusega.

ust ta sisaldab eneses iga üheku riigi huvi ja
 püüde, vähemalt suurema osa neist. Tõrviitab
 ainult ütelda et selle ühiskondliku huvi nõuab
 riikide põhiõiguste kindlustamist, riigi olema-
 ole kaitsmist. Teine küsimus on, kui võrd see üld-
 ühiskond neile põhimõttele praegusel ajal suudab
 läbi viia, kuid iseenesest nende olemasole tõrvi-
 dab suurt osu rahvusvahelises elus. Kui aga üld-
 ühiskondlike huvi iga üheku riigi huvi üle-
 kasvavad on, kui need huvid primaadi saa-
 mud riiklike huvide üle, siis ei võiks prin-
 tsipiaalselt vasturaidelda, et rahvusvahelise õiguse
 kui nende normide kogum, mis üldühiskondlike huvi
 väljenduse formaalselt mõneti moodustavad,
 mis teema süstemaatilist ning normaalset areu-
 mist võimaldavad, et oleks primaadid sisetama
 õiguse üle. See printsipi aluse rahvusvahelise õi-
 guse primaadid, annaks selle õiguse normidele suu-
 rema massuse, kui sisetama õiguse, anna riik-
 mistega ja kohustustega suurus mahajäänuid
 riike anna seadusi vastavalt arendada, alles seega
 ühes tõrviitab kultuurilises arenevuses.

Peiti tõttis on rahvusvahelise õiguse mõju kind-
 larsmääratamisel sisetama õiguse peale ühe sise-
 suveräniteedi haru - seadusandlus. Tõrviitab siset-
 maal on praeguses elus rahvusvahelise õiguse normid
 kui suur on nende massus siseriigis? Selle riiki-
 mise selgitamiseks on tarvis enesem teada neid
 teid, neid seadusi, mis rahvusvahelisele õigusele
 lahtise usse jätavad sisetungimise sisetõig-
 suse, tarvis teada, kuidas riikides üldiselt sea-
 dusandlike näin on. Praegusaegseid riike iseloomus-
 tab nende olemaolike riik ühes teema tõttama
 seadusega - sisetama süsteemiga, mille järele sea-
 dusandlus on koondatud rahvasuure - parlamendi
 kätte ehk ühiskondel juhtumisel rahva enese kätte
 referendummi abil. Seadusandluse, võttes seda sõna-
 sin formaalselt, riik on enamasti riiklikult
 kult põhiseaduses ja anna üldiselt juontis igal
 pool ühiskond: algatus on teadusandluse ja sea-
 dusandluse võimul näin ühiskondel, peale seaduse areu-

loamist parlamentis ja peale vastuvõtmist sanktsio-
 neerib seda valitsusvõim ja avaldab elluviimise
 korras. Peale selle astub seadus jõusse, hakkab
 maksma riigis, kui kohuslik norm. Naaberriikides sama-
 selt vastuvõetud seadust ja võrreldes teole rah-
 vusvahelise õiguse maksma normiga, paistab koke-
 silma, et seadus on siseriiklikelt maksvas saa-
 mud suveräänse võimu sanktsiooni läbi ja et
 see sanktsioon puudub rahvusvahelisel õigusel.
 Viimane on küll kohuslik riigile tema tegevus-
 ses, isiklikult niivõrd välispoliitilises, kuid ta
 on seda ra ainult selle tõttu, et riik on ta enda
 kui organisatsioon kohta maksvas tunnistanud.
 Riigis eures aga, selles seadusliku korras, mis regu-
 leerb riigi ja tema organisatsioonide vahelise rätas-
 tikke suhteid, ei ole need normid maksvas enne
 nende sanktsioneerimist riigi võimu poolt, enne
 rahvusvahelise normi ratifitseerimist. Siin tuleb
 aga vahet teha rahvusvahelise normiga. Need õi-
 guslikud normid näivad riigi, kui suveräänse võimu
 kandja organismini kohta, leised tema alamate
 kohta. Esimesed ei puuduta otseselt üksikute
 ehk ka riikide riigi alamate õigusi; teised aga
 avaldavad otseselt oma mõju nende peale,
 suavad juriidilise jõe, mis viimast, kui rida-
 mikkudel eraõiguses muudatusi teeb.

Need rahvusvahelise õiguse normid, mis näi-
 vad riigi, kui suveräänse organismini kohta, võnnevad
 kõiki riikide põhiõigusi, peale tema autonoomse
 õiguse, peale tema õiguse siseriiklikel rätel.
 Need on õigused ja ühtlasi ka kohustused, mis
 riik oma peale võtab ja mis on suavad riigile
 ehk tema kodanikkudele, aga viimastel ainult
 viisil, kui seda lubab riigi vastutatus oma
 alama dekritidelest. Need normid arstsepi-
 tarse riigi poolt ehk riikide, nende õigustel
 teel ehk fiktiivsele põhiseadusele. Kõikidele
 on need normid maksvas tunnistanud Inglis-
 maal ja Ameerikas. Sealne kohus näituses on
 sisetunne, et terve rahvusvaheline õigus on
 üks osa Ameerika rahvusvahelise õiguse ja

ja tema massvus on samasugune, kui konstitutsioonid ja föderaal seadused. Sarnane kontseptsioon on võimalik muudugi anglo-saxivile omase õiguse mõiste tõttu. Rahvusvahelise õiguse norm, kui ta näib selgelt nimetatud põhioiguste kohta on seega massvev otseseks riigi kohta. Teistugune viis on taavitusest paljudes Euroopa riikides, nagu see ka Eestis. See on nimelt põhiseaduses fikseerimine viis. Täpselt on ta muudugi samasugune, kui anglo-saxivile omne, jällegi mispalju kui ta näib riigi põhioiguste kohta, väljaarvatud ta sisesuverääniteadi õigus. Eesti põhiseaduse § 4 lausub: „Eestis massvavad tema vese asutuste poolt antud või tunnustatud seadused. Rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud määrused massvavad Eestis tema õigusliku norma lahutamatuina osadena.“ Seega on tunnustatud samasugune põhinõtte rahvusvahelise õiguse massvusest riigi suverääniteadi kohta, kui sarnane normi massvus, ning selle tunnustamisega omab viis formaalselt juriidilise isiku ilme teiste omasarnaste hulgas. mgg omne suhtes teiste riikidega peab sinni heiduma neist kohustustest, mis teuale, kui juriidilise isikule rahvusvaheliselt peale summitud on, kumne ekstraterritoriaalsena omab ta olemasolu õiguse täies ulatuses.

Teise küldeomuga on juba need rahvusvahelise õiguse normid, mis omne massvavakannatusega puudutavad ja muudavad riigi alamate õigusi. Neude otseseks kontseptsioonine võib põhjalikult muuta riigi ja ta alamate, mõeldes neude all nii füüsilisi kui ka juriidilisi isikuid, rahel loodud õiguslikest norma. Sarnane muutmine peab aga sünduma konstitutsionaalses riigis ainult seadusandlises teel. Sellepärast peab rahvusvahelise õiguse norm, mis massvev juba riigile tema, kui juriidilise subjekti, kohta väliselus, veel täiendavalt konstitutsiooniliselt saama riiklike suveräänse võimu poolt, misugune konstitutsioon teeb ta massvavas seaduses riigi alamatele. Siin peab tähelepanu, et see rahvusvaheline õigus, mis avaldab mõju siseriiklike õiguslike norma peale on peamiselt lepinguline õigus,

kuuva rahukoiguse aeg määda läinud ja praegu oma
 mõju ei avalda. Tekkib aga küsimus, kas võib rahvus-
 vahelise õiguse ieloomuga leping muuta, sumitades ja
 raskade spetsiifilisi õigusi, kas ta võib olla norma-
 alises faktis erasikute kohta. Selle peale võib vas-
 tus ainult jaatav olla: riikide lepingu läbi teostatud
 rahvusvahelise õiguse põhjal võivad loodud saada mi-
 riikide vastastikkuse õigused ja kohustused, kui ka
 üksikute indiviididele õigused. See saad on arstap-
 teeritud muu seas ka Ameerika sõjaseisukorra
 poolt. Samas lepingulisele teel loodud õigused norm
 omavahel juriidilistelt maxime lepingu ratifitseeri mi-
 rust saadud. Ratifitseerimata leping ei loo mingisuguse
 seaduse, ta paneb lepinguosaliste riikide vastuse-
 sele ainult ühe kohustuse peale - kõik abinõude
 tähtsusele rötta, mis lepingu ratifitseerimist soo-
 chustavad. Peale ratifitseerimist aga omab leping
 spetsiifilise seaduse jõu, ja kui mingisugust on tunda
 rahukoiguse raskeliseon - riigi ja rahvusvahelise õi-
 guuse. Seaduse jõusse astunud riiklepinguine
 norm peab oma sisu poolest vastama põhisea-
 dusele. Ippo jure ei saa ta neid muuta. Mõningune
 muutmine ei liias ka juriidilist alust, sest lepingut
 sõlmivad riiklised organid on oma tegevuses seotud
 põhiseadusega ja lepingu tegevuse, mis neid õigusi
 halvaks, oleks delikt ieloomuga. Omapäraselt kuju-
 neb aga rahvusvahelise õiguse raskeliseon riigi põhi-
 õigusega riigi tekkimisel rahvusvahelise lepin-
 gu läbi. Ei maha midugi riikide sarnasest poli-
 tilisest arutlusest kui Naxaa rahariigi teki-
 taime Niini kongressil, kuuva Berliini kongressil
 1878a. ja Versaillesi rahulepingus on tegevust saas-
 nestrati, elijäreliste riikidega. Berliini fraatandi
 2234-42 on aramääratud üldjoontes Serbia riiklise
 kord, on asutavatele riikidele ettekirjutatud nees-
 tingimised, mis harkitult riigi eues määrata on
 mis puudutavad tema suveräänset õigust tema
 vabas räljenduses. Muidugi tuleb sarnasi juktu-
 mis lugeda extraordinaryse hulka, kuuva ol-
 masselera põhiseaduse peale rahvusvahelise õiguse
 juriidilist mõju ei avalda ja ei saagi seda teha

sist sama rahvusvahelise õiguse poolt on tunnustatud riigi põhiõiguseid, tema sisesuveräänid. Kui rahvusvaheline õigus kui niisugune ei avalda juriidilist mõju riiklike konstitutsioonide õiguse peale, siis ei tohuda see reel üldhioonaduste maksimate põhimõtete mõtte mõjumist seltõuvalise arvamine kasuda. Seega viib õiguslikku normi tekkimisele sise riiklises teel.

Teistsugune on aga rahvusvahelise õiguse mõju riigi õiguste peale, kui need õigused ei ole konstitutsioonilised, ei ole põhiõigused. See mõju avaldub ka siin riiklepingulises teel. Triebel jäotab need riiklepingud kahte ossa: Vertrag - mis tähendab juriidilist toimingu ja v. Vereinbarung - kui õiguse tekkimise akt. Kuid rahvusvahelised kokkulepped (Vereinbarung) sõlmitakse harilikult riiklepingute moodi, mille tõttu need õiguslikel alusel, mis käivad lepingute (Vertrag) kohta, loetakse ka kokkuleppede kohta käivateks. Riiklepingu maksimaalsel võivad tema vahetuvad sisetama maksima õigusega kujuneda rahvusõigusest: rahvusvaheline norm on vastav maksima seadusega ehk ei loob ta me, eesolevata seaduse.

Esimisel juhtumisel, see tähendab, kui riiklike seadused on mõnda suhet teist sugusest reguleerinud kui rahvusvahelis-õigusline riikleping, muudab niimane ipso facto, kui hiljem maksima hakkama õigusline norm, eesoleva seaduse. Kui aga seaduse muutmises otsuse vahetuskorra ette nähtud ei ole, kui seaduse muutmises ehk ära kaotamises on vastu võetud teatav kindel seadusline korra, siis peab valituse ja seadustandva võimu poolt järgneva vastav akt, mis seadusepärast tekkimud vastolu lahendab. Iga tase on siin rahvusvahelis-õiguslikult nõustatud sarnast aktiooni ette võtma.

Teisel juhtumisel, kui rahvusvahelis-õigusline riikleping loob otsusest uued normid, reguleerib neid vahetordi, mis seni reguleerimata olid hakkab ta maksima otsuse ja on oma maksima hakkamise solumisest peale uus seadus, mis riigi poolt välja antud. Sarnasel juhtumisel on ta n. n. õiguse tühjate korralde tõi tje.

Maksimaaknaud viikleping omaa seaduse jõe.
 On aga olemas üks seaduse arv, kus viiklepingule oma-
 ne üldpõhimõttele kirjeldamine mitte küllaladame
 ei ole sellene, et võimaldada tema täpsustamist astus.
 See on nimelt kriminaal seadus. Teada iseloomus-
 tab kindel, et määratud sanktsioon, mis krimi-
 naal õiguses tähendab seda karistuse määrat, mis
 juurelõigatud normile, kui karistus ülestajatele. Nii-
 sugusel juhtumisel, kui viikleping taob sisemaa õigu-
 sse uue karistatava kariteo / näit. Brüsseli general-
 ant 1890. vijanõupluse kohta / on nähe selle lepingu
 maksimaaknaud, vaid on raja veel korresponden-
 rat kriminaal seaduse parandamist vastavalt
 muude kohustusele, vastavalt sõlmitud lepingule,
 sest rünnak ei määrat sanktsiooni. Ta sisalobab
 eneses süüteo tunde märke, kuid ei määrat karis-
 tust

Peale rahvusvahelise normi maksimaaknaud ei
 kaosta tema oma mõju avaldust steemaa õiguse
 peale. Kui riigil on raja selasprovi regulatsioonid need
 vahekorrald, milliste kohta viiklepingulest juba
 normid ülesseatud, siis peab ta oma seadus-
 andlust nii juhtima, et üheski uus väljaantav
 seadus ei oleks vastuolus maksima viiklepingule.
 Harilikult on riisio maksim põhimõtte, et hiljem
 antud seadus muudab ehk kaotab selmise.
 Maksima viiklepingu ja tema poolt ülesseatud nor-
 mide kohta käesolev põhimõtte käia ei või. Siin
 tuleb sõltuvas psidada, et rahvusvahelis-õiguslised
 viiklepingud on vahekorrald sanktsioon: riiklike
 ja rahvusvahelise. Seaduse ajalise muutumise on aga
 mõeldav ainult siis, kui teada muudab see
 suveräänne võim, kes ta ka maksima on pan-
 nud. Selle tõttu on viiklepinguga, mis on sõlmi-
 tud vahemaalt riigi vahel, vastus ole
 seadus jõustu iseenesest teada muuta. Siin võib
 harvaste arvult lepingust ülesütlemise teed,
 mis rünnak astate lepingutes harilikult rau-
 mis lühiaegne on. Selle ülesütlemise võimalusega
 on riigile reservatsioon oma õigusliku korra
 raba arendamise tee, sest paljudel juhtumisel.

mistel, iseäranis eurolistel aegadel. Nõis ju mõni oma
sivulise maksruse raotanud leping tuntavalt ta-
nistada riigi arenemiskäiku.

Esseguust kontseptiooni ei võimalda ka Pak-
vaste Liidu põhiriis. Samane astunud riigid antip-
teerivad selle põhiriigi, nõustuvad tunnustama
neid õigusi ja kohustusi, millisi fikseerib Pak-
vaste Liit. Kõik see sünnib aga ratifitseerimise
teel, mida nõutakse iga riigi poolt. Pakvaste Liidu
otsustel ning resolutsioonidel on suur moraal-jõu-
line saatus, mille tõttu need ka iseäranis mõju
on nende vastuvõtmine. Üldiselt on riik leping
millise liigituse alla ka Pakvaste Liidu otsused
kuuluvad, võrreldes suurema suurusega riigi
privileegiaalset seisukohta. Riigi seadusandluse
võim - parlament - ei saa sivuliselt muuta lepin-
gu tingimisi, ta võib ainult võne alla võtta, kas
su saavane riicleping vastuvõetav ehk mitte.
ning selle järel otsustades ratifitseerida, ehk rati-
fitseerimata jätta. Siinjures annab suurt nähta-
valt tunda see suur ja mõjuvõimeline jõud, millest
harilikult loogu ei peeta, kuid millel suurtigi suu-
tähtsus, eriti need rahvusvahelises õiguses, su su
ühiskondlike arvamine. Väikesel, füüsiliselt nõrgal
riigil võib saavane üldühiskondlike arvamine saatu-
lõnne tagajärgi tunda, kuna ka suurriigiid suure
paljult seotud on. Pakvaste Liit nõuab ühesu-
stelt riikidelt (art. 23) tööseaduse korraldamist, järel-
valvet naislega kauplemise üle, äärmisi ja teiste riik-
idele tarvitamiseks üle palvamist, tarvilikkude abirõu-
de käsilevõtmist kommunikaatsiooni liinide korrasperi-
mises ja rasteis, võitlemist haiguste vastu. Kõik
need kohustused aravavad Pakvaste Liidu kontrolli
all ja nende täitmises ei nõua ta ühesinda-
seadusandlusest, vaid ka nende tegeliku läbi-
viimist, nõuab vastavat tegevust. Samasuguse
iseloomuga kui Pakvaste Liidu omad, su ka teiste
rahvusvaheliste administratiiv ühenduste põhijooned
ja need tekkivad õigused ja kohustused.

Nel ühe rahvusvahelise morvi maksrusest oleks
süis raja rääkida, ja see võru oleks arbitraal.

Literatur.

- 1) Мисюр: Современное международное право 1912.
 - 2) Мартинес: Международное право, 1900.
 - 3) Paul Fauchille: Traité de droit international public, 1922.
 - 4) Смитсон: Система международного права 1900.
 - 5) Грабарь: Мудачная политика национализма и международного права.
 - 6) Фриерл: Völkerrecht und Landesrecht. 1899.
 - 7) Кунз: Völkerrechtswissenschaft und reine Rechtslehre, 1903a.
 - 8) W. Kaufmann: Die rechtskraft des internationalen Rechts, 1899a.
 - 9) Zellner: Die rechtliche Natur der Staatsverträge 1888.
 - 10) Bergbohm: Staatsverträge und Gesetz als Quellen des Völkerrechts, 1894.
 - 11) Pillet: Recherches sur les droits fondamentaux des États dans l'ordre des rapports internationaux. A. D. I. P. 1898 t. V, VI.
 - 12) Dupuis: Une déclaration américaine des droits et devoirs des nations. A. D. I. P. t. XXIV. 1914.
 13. Le pacte de la Société des Nations.
 - 14) Шарановский. Очерки по праву.
 - 15) Staatsverfassungen / Sammlung.
- Минск, 1920, Издательство Казанского университета